

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р **Весела Иванова Гелева**, преподавател по Хорово дирижиране в катедра „Музикална педагогика и дирижиране” на факултет „Музикална педагогика” в Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство “Проф. Асен Диамандиев” Пловдив

за **Сун Лей /КНР/**, кандидат за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство”; докторска програма „Музикознание и музикално изкуство” в катедра „Музикална педагогика и дирижиране”, факултет „Музикална педагогика” на АМТИИ ”Проф. Асен Диамандиев”- Пловдив

Сун Лей завършва бакалавърска степен в Шънянската музикална консерватория, след което се обучава за магистър по хорово и оркестрово дирижиране в Националната музикална консерватория в Китай и в Калифорнийската консерватория California Baptist University. Придобива образователна и научна степен „доктор” по хорово и оркестрово дирижиране в Университета Тонбури в Тайланд, Банкок (Bangkok Thonburi University in Thailand). През 2010-та година в ролята на главен организатор осъществява с голя успех инициативата „Куайлъ Хъчан”, чиято цел е да се подобри музикалната култура в образователните институции и общността като бъдат най-вече обхванати началните и средните училища в Шънян. Създават се около 300 нови хорови групи и формации и са проведени над 200 учебни часа от доброволци, които постигат чудесни резултати. В качеството си на преподавател по хорово и оркестрово дирижиране в университета в Шънян, Сун Лей има принос за спечелените над 30 златни и сребърни медали в различни конкурси с участието на негови студенти. За своята активна педагогическа, диригентска и обществена дейност той е отличен с престижната квалификация „Специално отличен ръководител на национален проект”, участва като член на жури в хорови конкурси в Китай и чужбина, работи като съветник в експертни групи за подготовката на кадри към Министерството на образованието. Понастоящем е директор на Асоциацията за хорово пеене в провинция Ляонин доцент в специалност Дирижиране към Шънянската музикална консерватория, изпълнителен директор на Асоциацията за хорово пеене, директор на Съюза на музикантите, председател и на Асоциацията за хорово пеене в провинция Ляонин и художествен ръководител на Детския хор към Радиото и телевизията в гр.Шънян.

Дисертационният труд със заглавие „**Историческо развитие и особености на музикалната култура и изкуството в Китай през XX и XXI в.**” е в обем от

194 страници и съдържа увод, четиринадесет глави, заключение, приноси и библиография.. Цитираната литература включва 67 заглавия, от които 64 книги и 3 интернет източника. Теоретичната разработка е структурирана много добре, с обстоятелствено и логично обосноваване на всички направени наблюдения и изводи. Трудът и рефератът отговарят на законовите изисквания за структура, обем и съдържание. Налице са и необходимият брой публикации по темата /3/, която е дисертационна, актуална и съдържа потенциал за множество следващи теоретични изследвания.

В **увода** Сун Лей представя мотивите, обекта, целта и задачите на изследването. **Обект на изследване** е историческото развитие и особености на китайската музикална култура през XX и XXI в. Сред поставените задачи са изследването на характерни черти от специфични качества на музикалната култура, периодизация на китайската музика в зададения времеви диапазон /първа половина на 20 век, втора половина на 20 век, текущите десетилетия на 21 век/, анализ на основите и причините на еволюцията на китайската музика и интегрирането ѝ със западноевропейската музикална система, обособяване и анализ на съответните жанрове и художествените им характеристики, както и на ключовите фигури в композиционните школи на Китай за периода.

В **първа глава** дисертантът прави общ преглед на китайската традиционна музикална култура от възникването ѝ, проследявайки нейната уникална самобитност, социални и естетически функции, философска дълбочина и образователна значимост. Представени са основните художествени характеристики и компоненти на формата, мелодията и ритъма, тембрите, емоционалното съдържание, предпоставено от художественолитературните източници, както и инструментариума.

Втора и трета глава на труда представят общ преглед на китайската музикална култура през първата половина на 20 век с акцент върху жанровете, формите и най-съществените художествени особености на сътвореното от китайските композитори. Направеният анализ е задълбочен и пространен, тъй като включва най-съществените политически, социални и културни фактори, чието влияние върху китайското образование проправя път към качествено нови нива на обществена еволюция. Изтъкната е многопосочната роля на западноевропейското влияние, което разкрива нови възможности за пресътворяване и обновяване на китайските музикални традиции.

Обект на **четвърта глава** е оперният жанр и неговото развитие през първата половина на 20 век. Сун Лей изследва концептуалните промени и естетическите дискусии от възникването на жанра до средата на 20 век и определя три периода на развитие, в които анализира еволюцията на жанра от първите опити на Ли Джинхуй в областта на детските музикални драми, руското влияние в лицето на Алон Авшаломов-създател на първия образец на

музикалносценично изкуство в Китай и последвалите опити за проучване и асимилация на част от западноевропейските традиции с естетическите концепции на традиционната китайска драма, структурните особености, стила на пеене, сценичното действие и др.

Сун Лей отделя специално място за 14 от знаковите фигури на композиторите от първата половина на миналия век, сред които Шън Сингонг, Ли Шутонг, Сяо Йоумей, Ли Дзинхуей, Хуанг Дзъ, Сиен Синхай. Наред с биографичната справка той посочва заслугите им за развитието на различните жанрове, естетическите им възгледи, емблематичните творби, с които остават в китайската музикална история, както и значимостта им за образователната система в Китай.

Докторантът посвещава **шеста, седма и осма глава** на музикалната история на Китай от втората половина на 20 век. Той систематизира основните черти на музиката от периода и акцентира на политическите, икономически и социални причини за поврата в културното развитие, част от което са изкуствата. Изведени са основополагащи промяната белези, сред които обновление на жанровете и стиловете, интегриране на модерните тенденции с традиционните характеристики, систематично и последователно изучаване на западноевропейската музикална теория и практика, интегриране на традиционните китайски музикални елементи и стилови характеристики в търсене на нова посока за развитие на китайската музика, съхраняване на етническото мултикултурно наследство, осъвременено чрез нови композиционни и технически средства и др.

Специално внимание докторантът отделя на развитието на жанра „художествена песен“, който е изключително популярен и знаков за Китай. Той посочва, че от една страна, китайската песен черпи вдъхновение от техниките на изразяване на чужди художествени песни, а от друга подчертава съвместимостта с китайския местен език, темперамент и емоционално изразяване, интегрира китайска поезия, литература, народни песни, традиционни китайски музикални техники, европейски традиционни музикални техники и др. Като ново допълнение към запазването на традиционните музикални елементи са включени поп музика и селски народни песни, а езикът на текста става по-свободен, подчертавайки емоционалното изразяване и поетичната комуникация. Като причина за това Сун Лей посочва проникването на песни от Хонконг и Тайван, които са широко разпространени в китайската континентална част и предизвикват бум в популярността на китайските поп песни.

Музикалното развитие на Китай в **третия период** /от началото на 21 век до наши дни/ е разгледано и анализирано от Сун Лей в няколко ключови жанрови направления: **клавирна музика, камерна и инструментална музика и симфонични жанрове**. Отчитайки новите глобални промени в културологичен,

политически, икономически и социален аспект, докторантът набелязва специфичните особености на музикалното развитие в Китай, а така също разглежда и състоянието на образователната система и по-специално проблемите на клавирното и инструменталното обучение, вокалната школа, диригентската и оркестрова практика и др. Направените от дисертанта заключения са стойностни поради личния дългогодишен и богат опит на докторанта като педагог, изпълнител, академичен преподавател, диригент и организатор.

Интерес представлява и обобщаващата **13 глава** от труда, в която е анализирана интеграцията и еволюцията на китайската музикална култура в светлината на западноевропейското влияние. Според Сун Лей процесите хронологично варират от пълно отрицание до асимилация, от забравяване до творческо преоткриване и адаптиране, но константното е стремежът към съхраняване на националните традиции и грижливото опазване на уникалното вековно музикално наследство на Китай.

Сред **приносите** на изследването трябва да се открие следното:

- Проведеното изследване засяга всички аспекти на професионалното музикално творчество през 20-21 век в Китай и обяснява процесите на промени и интеграция на традиционната многовековна музикална национална култура, възникнали под влияние на западноевропейската музика.
- Посочени са националните характеристики на китайската музика, нейната устойчивост и новаторство в процесите на съвременното развитие и творчество, в контекста на социалната култура и политическите процеси през 20 и 21 век.
- Особено ценна е събраната и систематизирана информация по отношение на композитори, жанрове, емблематични творби и изпълнители за изследвания исторически период, която може да послужи и за бъдещи изследвания в тази посока.
- Направени са важни изводи по отношение на конкретното влияние на западната музикална култура върху жанровото обогатяване на китайската музика в хоровата, камерно-инструменталната и симфонична сфера.
- Осъществен е задълбочен анализ на процесите на развитие на китайското музикалното възпитание и образование във връзка с актуалните промени в условията на новата социална и културна реалност. Направените изводи се основават на сериозния преподавателски стаж и организационен опит на Сун Лей, както и на последователния му стремеж да съдейства за реализацията на една нова образователна перспектива.

Представеният дисертационен труд реализира изцяло заложените в увода цели и задачи на изследването. Той може да се ползва от диригенти, изпълнители, музиколози, академични преподаватели, студенти, ученици, професионални музиканти, училищни педагози и любители на хоровото и

симфоничното изкуство, което го прави подходящ за издаване във вид на книга. Не на последно място трябва да се отбележи и активното присъствие на докторанта по време на обучението му в България като действащ диригент. Плод на това бе и концертът му със Симфоничния оркестър в Пазарджик с творби от Моцарт, Бетховен и Франоса Девиен, за чиято организация и подготовка основна заслуга има научният му ръководител доц. Кирил Чапликов.

Имайки предвид всичко гореказано, предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Сун Лей образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 8. Изкуства, Професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство”, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство” в катедра „Музикална педагогика и дирижиране” на АМТИИ ”Проф. Асен Диамандиев” и пожелавам успех в кариерното му развитие като диригент, академичен преподавател и научен изследовател.

16.11.2024 г.

проф. д-р Весела Гелева